

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzornik.

Št. 17.

Ljubljana, 1. kimovca 1891.

XXXI. leto.

Vsebina: Jožef Korošec — Škocijan: Nekaj o zborovanji čeških učiteljev v Pragi v dan 6., 7. in 8. vel. srpana 1891. — Št. Primožič — Postojina: Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici; kako bi se mogla ista preustrojiti, da bi dosegla svoj namen? — A. Fakin — Repentabor: Kako je v šoli gojiti ljubezen do materinščine, rojstnega kraja in občne domovine — Književnost. — Listek. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Iz državnega zbora. Iz logaškega okraja. — Iz litijskega okraja. — Iz kočevskega okraja. — Iz Tržiča. — Od Kolpe. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Nekaj o zborovanji čeških učiteljev v Pragi v dan 6., 7. in 8. velikega srpana 1891.

○dkritosrečno moram reči, da sem težko pričakoval zborovanja, ker radovednost me je mučila tem bolj, ker sem si že dné 5. vel. srpana površno ogledal sijajno in izborno razstavo šolskih predmetov v palači za šolstvo. Pozneje sem bil še večkrat v razstavi. Kaj vse se vidi, ne morem tu naštevati, le toliko si upam izreči, da češko učiteljstvo je storilo povsem, kar je moglo, ne le kar je dolžno.

Zborovanje zveze učiteljstva češkoslovenskega se je vršilo 6. vel. srpana po sledečem programu: 1.) Ob 8. uri zjutraj udeležba daritve sv. maše v cerkvi sv. Vojteha. 2.) Ob 9. uri pričetek zborovanja na „Žofinskim ostrovč“.

Udeležba učiteljstva češkega je bila velikanska, kakor so mi češki učitelji, vzlasti pa preprijazni in postrežljivi g. Lego, za-trjevali, navzočnih je bilo vedno nad dva

tisoč učiteljev pri zborovanji. Vseh učiteljev, učiteljic, katehetov in prijateljev šoli je došlo iz Češke, Moravske in Šlezije, kakor tudi slovaških, slovenskih in hrvaških učiteljev do devet tisoč. Kot gostje so se udeležili zborovanja tudi nekateri slovenski učitelji in učiteljice. Hrvaški učitelji pa so se korporativno vsi udeležili zborovanja, kateri so bili namreč v Pragi.

V imeni praškega mesta je pozdravil goste v kratkem a jedernatem govoru g. dr. Eiselt. Na to je g. dr. Herold v daljšem govoru v imeni mladočeških državnih poslancev poudarjal, da se narod nadeja, da bodo češki učitelji ostali tudi nadalje zvesti onim principom, katerih so se doslej držali. Naglašal je, da je vodilo dosihdob poslance češke, kadar so imeli priliko podpirati želje in terjatve učiteljskega stanu, jedino le skrb za blagor pre-

važnega tega faktorja, katerega zaslug za razvoj in napredek naroda češkega ni moči dovolj poudarjati.

Hrvaški učitelj g. Fabkovič je v imeni slovenskih in hrvaških učiteljev pozdravil zbrane učitelje češke ter naglašal, da se čutijo južni Slovani s Čehi jedine v vseh političkih odnošajih, osobito pa v šolskih ter izreka, da je južnim Slovanom ideal češka narodna šola.

Državni poslanec češki, g. Sokol, je na to govoril o prvi resoluciji:

1.) O výchování a vyněování naboženském a mravním ve školách obecných.

Zapopadek govora je primerno sledeči: Potrebam naroda češkega zadošča le taka šola, katera je pristopna in pravična vseh veroizpovedanj učencem in katera jedina odgovarja državnim osnovnim zakonom, ki določajo in ustanovljajo svobodo v verskih stvaréh. Nadalje pravi resolucija: Ker se je nadzorovanje verskega pouka v ljudski šoli prepustilo zaupnikom cerkvenim, upravičena je terjatev, da nadzorujejo pouk v drugih predmetih posvetni strokovnjaki, v prvi vrsti učitelji ljudskih in meščanskih šol. (Pritrjevanje in ploskanje.)

Druga točka dnevnega reda je bila resolucija: 2.) O výchově dospívající mládeže divčí. O tem predmetu je govoril g. Tučak iz Plzna. Njegov govor bil je večkrat odobravan. Na to sta se prečitali obe resoluciji in jednoglasno sprejeli.

Tretja točka dnevnega reda je bila 3.) O zařizení „Ustřední jednoty filantropický v Čechách“. Govoril je o tem jeden meščanski učitelj v občno zadovoljnost.

Ob dveh popoldne bil je sijajen banket v dvorani na „Žofině“. Udeležilo se ga je tudi pet slovenskih in več hrvaških učiteljev in učiteljic.

Vseh slovenskih učiteljev in učiteljic je bilo iste dni 16 v „zlaty Prahy“. Da so slovenske in hrvaške učitelje povsod na vsakojake načine odlikovali, ni mi potreba še posebej omenjati.

Obeda se je vdeležilo nad 500 učiteljev. Ko bi bilo prostora, udeležilo bi se jih bilo več. Med skupnim obedom je proizvajala godba razne krasne češke skladbe, med drugimi komadi tudi naš „Naprej zastava slave“.

Posebno pa nam je ugajal čveterospev čeških učiteljev, kateri so jako težke komade z lahkoto in preciznostjo prednašali, da smo kar strmeli. Pri obedu je napil g. Sokol, državni poslanec, češkemu učiteljstvu, rekši, da češko učiteljstvo sme biti ponosno, da je storilo svoje stanovske dolžnosti, da je divna izložba tako rekoč njih delo. Pozabil pa tudi ni gostov, kateri so prišli iz juga, da se razveseljujejo razstave in napredka.

Odzdravljal je v imeni čeških učiteljev g. Tučak, v imeni hrvaških učiteljev g. Trstenjak in v imeni slovenskih učiteljev g. Zega, nadučitelj v Kanalu na Goriškem. Naudušenost je bila velikanska. Govornike so po dvorani nosili. Po obedu so se prečitali razni telegrami, kojih je mnogo došlo iz raznih slovanskih pokrajin. Tudi iz slovenskih pokrajin došlo jih je sedem.

Od čeških učiteljev moramo se slovenski učitelji vzlasti učiteljice učiti ljubezni in požrtovalnosti do ljubega nam naroda.

Nekaj me je posebno oveselilo v češki zemlji, namreč, da so vse učiteljice odgojene v pravem narodnem duhu. Kdor čuti z narodom, tisti tudi deluje za narod. Češka narodna šola, češki učitelji in učiteljice naj nam bodo vzor, pravi ideal.

V dan 7. vel. srpana je imela zveza učiteljska zborovanje v veliki dvorani „Meštánske besede“. Volili so novi odbor, odseke itd. Program je bil sličen zborovanju naše „Zveze“.

V dan 8. vel. srpana so si skupno učitelji češki ogledovali znamenitosti „zlate“ Prague.

Omenim naj še, da smo učitelji po jako znižani ceni dobivali vstopnice v razstavo, razne muzeje itd. Vsak seveda je moral

imeti legitimacijo, kojo mu je dal osrednji odbor „Učit. zveze“.

Blagorodni g. Lego pa je preskrbel legitimacije, s kojimi smo dobili po jako nizki ceni stanovanje. Lepa hvala mu.

Ne smem pa še pozabiti učiteljice gospice Sokolove, rodoljubne hčerke dr-

žavnega poslanca, katera je drage volje blagoizvolila nekaterim Slovencem in Hrvatom razkazovati zgodovinske znamenitosti praške. Srčna hvala ji!

Spomin na Prago ostane brez dvombe vsakemu obiskovalcu neizbrisen.

Jožef Korošec — Škocijan.

Kaj ovira dober uspeh v ponavljalnici; kako bi se mogla ista preustrojiti, da bi dosegla svoj namen?

(Konec.)

Kakor je visoko naučno ministerstvo, uvidevši, da vsakdanje ljudske šole praktičnim potrebam kmetskega stanu nikakor ne zadostujejo, izdalo dné 3. listopada 1875. l. št. 15., 690 ukaz za ustanovitev kmetskih nadaljevalnih šol, tako je izšel dné 10. mal. travna 1885. l. pod št. 1985 v § 10. zakona dné 2. vel. travna 1883. l. utemeljen ukaz vis. naučnega ministerstva glede ustanovitve nadaljevalnih šol za deklice. S tem naj se, kakor ukaz sam prizna, mnogobrojnim željam selskih prebivalcev ustreže. Tedaj tudi deklicam treba isto tako stanovske izobrazbe. Seveda bi imel ta pouk popolnoma drug značaj, nego pri dečkih. Predmetje ostanejo sicer isti, le obseg bi se individualnim potrebam deklic priredil. Kakor smo pri dečkih kmetijstvo za jedro pouka postavili, tako bodi za deklice gospodinjstvo ono središče, kojemu naj se ostalo priklopi. Gradivo se bode moralo gledé na malo število ur na najpotrebnejše skrciti; 2 uri bodeta le komaj zadostovali za čitanje, spisje in računstvo. Kje pa dobiti čas za prepotrben pouk v ročnih delih? Treba bo vsekako za ta pouk jedno uro pridjati tako, da bi imele deklice 3 ure ponavljalnice. Sledi naj tu tedaj — učni načrt za deklice v ponavljalnici:

1.) Čitanje (1 uro na teden): Temeljni nauki pametne vzgoje v obliki narodnih rekov, povestij in kratkih spisov.

Najnavadnejša domača zdravila. Prva pomoč pri nezgodah. Red. O živilih. Zelenjadarstvo. Perutnistvo. Nekaj o lepotičnem vrtnarstvu. Poselski red. Iz zemljepisa in zgodovine, kakor pri dečkih.

2.) Spisje (1/2 ure na teden): pisma, spričevala.

3.) Računstvo (1/2 ure na teden): Izračunavanje cen. Gospodinjski zapiski in računi. Posebno goji naj se računavanje na pamet s prehitljeji.

4.) Ročna dela (1 uro na teden): Pletenje, šivanje, krpanje, pikrojevanje priprostih oblek in perila.

Prednost tacega pouka pred dosedanjim je očevidna. Poleg vsega se tacega pouka z dobrim vspehom udeleže tudi slabejši učenci, da le čitati, pisati in računjati umejo. Kdor pa teh vednostij in spretnostij še nima, ta spada v vsakdanjo šolo. K boljšim uspehom pripomogla bi tudi praktična vrednost predmetov. Dočim je pri prostemu človeku težko umeti, pokaj se otroci v ljudski šoli učé risanja, ko se še celo v nekaterih boljših krogih goje predsodki proti pouku v telesnih vajah, je pouk, kakor prej izražen, tako očevidno potreben, da bi se ga tudi otroci sami zpoznavši njegovo korist, marljivo poprijeli. Ker otroci ponavljalnico v največ slučajih po 2 leti obiskujejo in ker bi se tvarina leto za letom ponavljala to pa le za to, ker oddelkov ne kaže ustanovljati, bi tudi slabejši učenci dospeli do

precej dobrih vspehov. Premisliti bi pa bilo, če ne bi se dala na šolah, kjer ste vsaj 2 učni moči, dva oddelka napraviti, kar bi seveda učne vspehe zdatno povzdignilo.

Druga hiba, ki ovira dobre uspehe v ponavljalnici, je nedostatek, ki občutno posega v vsakdanjico in tangira kolikor toliko občutno tudi ponavljalnico. Predno se govori o 6- oziroma 8letni šolski dolžnosti, vendar niso redki slučajji, da izostane otrok iz vsakdanjice, v kojoj je hodil prav za prav le 2 — 2^{1/2} leta.

Znano je, da veli § 17. dež. postave iz dné 29. aprila 79. l.: „Šolska dolžnost začenja se praviloma s končanim 6. in traja navadno do spolnjenega 12., v mestih in trgih do 14. leta. Z ozirom na posebne krajevne ali pa klimatične razmere more okr. šolsko oblastvo izjemoma dovoliti, da se prične šolska dolžnost še le z dopolnjenim 7. ali 8. letom“. Kakor znano, je naš okr. š. sv. oziraje se na ta § dovolil, da se z malimi izjemami v vipavski dolini za otroke izven šolskega kraja ležečih vasij prične šolska dolžnost še le z 7. letom. Otrok hodi tedaj le 5, oziroma 4 leta pri celodnevem in 2^{1/2} oziroma 2 leti pri pol-dnevem pouku v šoli. Koliko se pa otrok v 2^{1/2} oziroma 2 letih naučiti more, si je lahko misliti. Tisto malce branja, pisanja in računjanja pozabi s časom in baš večina teh je, ki pomnožujejo odstotke analfabetov, da si so v šolo hodili. — Koliko pa more učitelj v 2^{1/2} oziroma 2 letih na nravno-versko vzgojo otrokovo vplivati in kako mu je mogoče otroke v tem času duševno razviti in jim trdno podlago dati, da postanejo dobri ljudje in koristni udje človeške družbe, kar vse § 1. ljudsko-šolske postave zahteva, na vse to ostanem odgovor dolžan. Pri vseh teh razmerah se pa šoli pripisuje vsa odgovornost za poznejše življenje — po pravi ali po krivici — kdo vpraša to?

Slučajji ti pa niso ravno redka izjema. Letos je v našem okraji izkazanih 276 taci otrok t. j. celih 6°/o vseh šolodolžnih.

Izreči bi se moralo 6letno obvezno obiskovanje vsakdanje šole. Kdor vstopi s 7. ali 8. letom v šolo, naj jo pohaja tudi do 13. ali 14. leta. Izvzeti bi bili samo otroci, ki pred tem časom najvišji razred oziroma oddelek uspešno dovrše. Tako bi prišli v ponavljalnici do boljših učencev, s tem pa gotovo tudi do boljših uspehov.

Učne uspehe v ponavljalnici ovira pa tudi izdatno nereden šolski obisk. In ravno ta je po šolah našega okraja posebe, kakor tudi na več šolah drugih okrajev že v naravi zaradi posebnih klimatičnih razmer pogojen. Tu ne bi bilo druge pomoči, kakor pouk za ugodnejši čas preložiti.

Neuspehov v ponavljalnici so pa krive tudi sedanje učne knjige. Kje namreč je dobiti knjigo, ki bi pouku v ponavljalnici ustrezala? Da se držimo načela, da vsak učenec ponavlja, nadaljuje in uglobuje svoje znanje dobimo mešanico učnih knjig da je joj! Ako vzamemo pa določno knjigo, se kmalu prepričamo, da je nekterim že tako iz vsakdanjice znana, da se tedaj taki pri pouku neizmerno dolgočasijo drugi pa poslušajo z odprtimi usti, pa niso v stanu vsega razumeti — za vse je tak pouk mučen, dolgočasen za otroke, pa tudi za učitelja. Za pouk v ponavljalnici potrebujemo novih knjig in sicer jedno za dečke, jedno za deklice. V tej knjigi bodi vse: čitanje, spisje in računstvo. Sestavki naj so kratki. Ta knjiga bodi učna knjiga v ponavljalnici pa tudi svetovalka gospodarju, gospodinji. Knjiga bode morala kazati vire, iz kojih naj natančneje zajema učenec (učenka), gospodar (gospodinja), pa tudi učitelj (učiteljica). Knjiga naj kaže tedaj pot k nadaljni izobražbi. V ta namen pove naj se koncem berilnega sestavka, kje in v katerej knjigi je daljno moč zvedeti. Sklicevati bi se morala na knjige občeznane n. pr. Erjavec, „Naše škodljive živali“, Pirc, „Vrtnarstvo“, Dolenc, „Sadjarstvo“, Povše, „Umno kmetovalstvo“ itd. itd. ob enem pa povedati na katerej strani navedene knjige se o

tem govori. Tako bi ponavljalnica pripravljala pot nadaljni izobražbi. Budilo bi se pa s tem tudi veselje do čitanja.

Mislím, da sem glavne hibe sedanje ponavljalnice naštel in povedal svoje mnenje o preustrojitvi iste. Ostaja mi vendar še nekaj besedic govoriti.

Gledé na eminentno praktično važnost kmetijskega pouka bilo bi le najnujnejše želeli, da bi se na pripravnici kmetijski pouk razširil, ker sedanje število ur pri toliki snovi nikakor ne zadostuje. Vpeljal naj bi se pa na novo pouk o najpotrebnejših zakonih.

Večina učnih pripomočkov, ki se bi rabili v pon. šoli, je itak že pri vsaki šoli. Garnituro meterske mere in vage, potrebna poučila za izračunjanje teles, kmetijske stenske table, zbirko kmetijstvu koristnih in škodljivih živalij in rastlin, knjižnico in šolski vrt ima uže večina šol. Omisliti bi še trebalo: palice in verige za merjenje, modele kmetijskih orodij, šivalni stroj.

Za ponavljalnico rabile bi se te dve uradni knjigi: 1.) združena razrednica in zapisnik, 2.) polmesečnik, v kojega bi učitelj vsacega pol mesca vpisoval predelano tvarino.

Ko otrok dovrši ponavljalnico in spolni 14. leto, dobi naj izpustnico. Na mnogih krajih je navada, da se izpustnice dajo že tedaj, ko otrok izstopi iz vsakdanje šole. To pa je v nasprotju s § 14. šolsko-učnega reda iz dné 20. avg. 70. l., ki določuje, da se imajo izpustnice po zvršitku šolske dolžnosti dajati. Res govori § 17.

dež. postane iz dné 29. aprila 73. l. da šolska dolžnost traja do 12. oz. 14. leta, toda § 4. postave iz dné 28. II. 74. l. razteza šolsko dolžnost do spolnenega 14. leta ker pravi: „V ponavljalno šolo morajo pa navadno hoditi vsi dečki in deklice, ki so izpuščeni iz vsakdanje ljudske šole do izpolnjenega 14. leta“.

Za tako delitev izpustnic govori pač tudi to, da bi dobila ponavljalna šola s tem večjo veljavo, ker sedaj nima po tacih krajih, kjer se nasprotno ravna, učenceva pridnost ali lenoba nikacega vpliva na spričevalo ker se iz ponavljalnice nikakih spričeval ne daje.

Z ozirom na sedaj povedano stavim tedaj sledeče predloge:

1.) Pouk v ponavljalnici bodi praktičnim potrebam našega ljudstva in predznanju vseh otrok primeren.

2.) Za ponavljalnico naj se spišete 2 novi knjigi: jedna za dečke, jedna za deklice.

3.) Izreče naj se 6 letna šolska dolžnost z že navedeno izjemo.

4.) Pouk v kmetijstvu na pripravnicah naj se razširi, na novo pa vpelje pouk o najpotrebnejših zakonih.

Sprejel se je tudi dodatni predlog g. učitelja Punčaha:

5.) Izpustnicam pridobi naj se še večja veljava nego jo imajo doslej.*)

Št. Primožič — Postojina.

*) Zadnji odstavek tega članka naj se takole pravi: Površina ploskev tri- in četerokotnikov in kroga. Ako mogoče tudi telesnina prizme, valjarja, soda. Merjenje zemljiščnih kosov z drogi in verigo.

Kako je v šoli gojiti ljubezen do materinščine, rojstnega kraja in občne domovine.

Ljubezen do materinščine, rojstnega kraja in občne domovine je tesno združena jednota; kajti nemogoče si je misliti, da bi kdo ljubil materinščino, ki ne ljubi rojstnega mu kraja in domovine, tudi prava nezmisel je trditev, da ljubi rojstni mu kraj in občno domovino, ako mu je srce

trdo, da ne rečem sovražno, naši mili materinščini. To triperesno cvetko — ljubezen — je učiteljeva dolžnost negovati, gojiti od prvega do zadnjega šolskega leta.

V gojenje materinščine naj vnema učitelja že besedni pomen. Komu ni sladostna beseda mati? Nežno dete sladko govoriči:

mati, in komur je smrt pograbila mater, ga še vedno spominja sladka misel na njo. Otroci in odrasli čislamo, ljubimo mater; a materinščina je najžlahtnejši dar, zapuščina naše predrage matere. Kdor ne ljubi materinščine, ne ljubi matere, dakle ni vreden dobrot rojstnega kraja in občne domovine.

Deca prinese v šolo zaklad materne govornice, a učiteljeva dolžnost je, ta biser čuvati, likati in čistiti peg. Čuva in utrjuje naj učitelj ljubezen do mile naše govornice. V to mu nudi že nazorni pouk, v kojem naj pojasnjuje korist in lepoto govora našega. Učitelj se pogovarjaj s prvenci kolikor mogoče v domačem narečji ter precej jame narečje zamenjati v pravičen govor. Kazoč lepodonečo, pravilno govornico, spominja, da vsaka vas drugače govori, da so knjige pisane v lepi slovenščini ter očiščene tujih besed in druge primesi in da moramo svoj govor (narečje) zamenjati z lepim književnim jezikom. Seznanj naj učence, da biva po svetu mnogo ljudi, ki govoré druge jezike, a da za nas najlepši, najznamenitejši je slovenski jezik, katerega so nas priučili roditelji.

V višji skupini naj učitelj goji ljubezen do materinščine z lastnim vzgledom, govoreč pravilno slovenščino, kažoč bogate zaklade slovenskega slovstva, poudarjajoč, da mnogi narodi strastno ljubijo svoj jezik tako, da vsiljujejo tudi drugim narodom svojo govornico, n. pr. Lahi bi radi vse Primorsko in še drugod pollaščili, a Nemci pa ponemčili. Tedaj v ljubezni do svojega naroda hočejo še nas Slovence preobrniti. Tukaj je treba prizanesljivo pojasnjevati, da so krivične take namere, ker vsi narodi imamo od Boga odločen obstoj; tedaj je nas Slovencev dolžnost, braniti svojo narodnost in tudi drugim to privoščiti. Tu je treba seznaniti učence, koliko Slovanov živi v Avstriji ter vzbujati ponos, da so Slave sini ter vnemati, da bodo vedno zvesti svoji narodnosti in domovini.

Učitelji, ki poučujejo nemščino, morajo večkrat poudarjati pri pouku, da je dobro

učiti se druge jezike in se jih priučiti, ker več ko človek zna, boljši je, osobito za tiste, ki gredó z doma se učít roko-delstva in ki pridejo v vojake. Tam znanje nemščine koristi; treba pa je zažugati, naj ostanejo vedno zvesti svojemu jeziku ter vedno kažejo svoj narodni ponos tudi pri drugonarodnikih. Učitelj, ko vroča mladini odpustna spričevala, naj posebno poudarja, da ostane do konca svojega življenja udana svojemu narodu, da naj ljubi svoj materni jezik, da se ga vedno poslužuje ter da nobene okolščine ne smejo vplivati v opuščenje, zatajenje maternega jezika.

Gojenje ljubezni do rojstnega kraja ne prizadeva učitelju premnogih skrbij in težav, kajti šolska mladež strastno ljubi svoj rojstni kraj, ker menim, da ni otroka, ki bi ne bil rad o svoji domači hiši, pri ljubih roditeljih, drugih hišnih in v rojstnem mu kraji; da, še ako premožni roditelji hočejo svojega ljubljence poslati v višjo izobrazbo, morajo ga več let na to pripravljati, vender se loči potem s potokom debelih solzâ; odidši vedno hrepeni po domu ter sanjari o ljubem mu rojstnem kraji. Tudi ubožni roditelji večkrat strašijo otroka s službo, ako ne uboga, in ko pride čas ločitve, akoravno ga pred odhodom tolažijo, vender zapušča rojstni kraj s tužnim srcem ter komaj čaka prilžnosti, da se vrne ogledat prevrtan stolček in okajeno omarico, iz katere mu je mati delila kruhek. Vender mora učitelj gojiti in utrjevati ljubezen do rojstnega kraja v prvih treh letih pri nazornem pouku in zadevnih berilnih vajah. Osobito nudi v Začetnici berilna vaja št. 5. „Dom“ polno lepe snovi za utrjevanje ljubezni do rojstnega kraja, namreč: spomni otroka na dom, pové mu, kje je najrajši, kdo doma ukazuje, kuha, pospravlja, biva; kaj mu je doma znanega, kako je bivati v družini; da v hiši otroci stanujemo, jemo, pijemo, igramo, delamo, molimo, počivamo. To je zelo mikavno otrokom ter vzmnóžuje domovni čut, kajti otroku je vsebina

berila umevna in vzbudi mladini hrepenenje, že skoraj bivati v domači hiši. Isto tako je v I. berilu mikavna pesmica „otrokovo domoljubje“. Učitelj mladino spominjaj na bližnje polje, travnike in vrte, sadje in pridelke, sosedne hiše, šolo in cerkev ter kaži lepoto in znamenitosti domačega kraja. V 4. in 5. šolskem letu se utrjuje ljubezen do rojstnega kraja na podstavi berilnih vaj in po vzgledu odličnih oseb. V to posebno služijo berilne vaje v II. berilu: št. 132 „Domače ognjišče“, ki nas spominja najslajšega veselja, krog domačega ognjišča; št. 133. „Domačija“, ki mično opisuje rojstni kraj in vnema ljubezen in požrtovalnost za premili rojstni kraj; št. 142. „Popotnik“, ki nam krasi naš rojstni kraj, osobito dom, poveljuje našo materinščino ter nas nepremagljivo vzdiga le domov; št. 160. „Belizar“, kojega je rodno mesto za njegove prevelike zasluge krivično oslepilo, vendar se je veselja solzil, slišavši, da tudi po Carigradu solnce sije ter vzdihnil: „sem ljubil, ljubim in bodem ljubil materino deželo“. Takisto je še mnogo berilnih vaj, ki nam blagrujejo naš rojstni kraj. V 6. šolskem letu, kakor tudi v nadaljevalnem tečaju nudijo nam razna berila mnogo gradiva, v katerem odseva lepota rojstnega kraja, rodovitnost zemlje in prirodne znamenitosti. Prirodopis, zemljepis in zgodovina tedaj ukrešajo in množé ljubezen do rojstnega kraja. Osobito nudi berilna vaja v III. berilu št. 192. „Družinsko življenje starih Slovanov“ mnogo lepega gradiva, iz katerega učitelj kaj lepo izvaja in utrjuje ljubezen do rojstnega kraja in svojega naroda, spominjaje, kako so nekdanj živeli Slovenci, opisovaje njih običaje, delavnost, vero, preseljevanje, vladanje, primerjanje preteklosti s sedanostjo. Prirodna lepota, slovenski običaji, slovensko slovstvo, vrline za blagor rojstnega kraja vnetih mož, množi in utrjuje ljubezen do rojstnega kraja.

Ako je učitelj vzgojil ljubezen do materinščine, do rojstnega kraja, razvije se

iz teh nenadoma ljubezen do domovine. Prva tri leta učitelj nima mnogo gradiva, s katerim bi napeljeval mladež k ljubezni do občne domovine, kajti tu zadošča, da utrjuje ljubezen do rojstnega kraja. Le pri nazornem pouku, pri podobi presvetlega našega cesarja seznanj mladež, da je cesar državni oče, ki vlada našo občno domovino Avstrijo. Tako tudi pri cesarski pesmi.

V 4. in 5. šolskem letu pa nam nudi gradivo II. berilo: št. 139. „Občina“, ki seznanja z občinskim odborom, županstvom, krajnim šolskim svetom, cerkvenim oskrbništvom ter nam kaže pravice in dolžnosti občinske uprave ter uči spoštovati in ljubiti upravitelje občinske. V št. 140. „Okraj“, seznanja o okrajnem sodišči, davkariji, glavarstvu, šolskem svetovanstvu. Tu vidi deca že razširjeno domovino, spoznava oblastva, ki so postavljena v blaginjo človeštva in domovine. Tu naj učitelj primerja občinsko upravo z okrajno, občinske dolžnosti z dolžnostimi, ki jih imamo do okrajne gosposke ter izvodi, da je okrajna gosposka postavljena v naš prid ter vnema k ljubezni do okrajne gosposke in okrajne domovine. V št. 140. „Dežela“, seznanja z najvišjo deželno vlado. Tu je treba pojasniti namestništvo, deželni šolski svet in deželno glavarstvo, kazaje, kako se modro veže: občinska, okrajna in deželna uprava. Posebno je poudarjati koristi deželnih uprav ter privedi deco, da spoznava dobrote in ljubi svojo materino deželo. Potem še seznanj učence s sosednimi deželami, s kronovinami naše nam ljube Avstrije. Tedaj učitelj poudarja od najnižje občinske do najvišje državne uprave, ta pot mora privedi mladino do spoznanja koristnih uprav v občni domovini in utrditev ljubezni do ožje in slednjič do občne domovine.

V 6. šolskem letu in nadaljevalnem tečaju naj učitelj vsestransko goji ljubezni čut do ožje in občne domovine ter vzgaja občni domovini zveste in udane podložnike. Ni pa težko buditi v deci domovni

čut, saj nas v ljubezen do ožje in občne domovine vzbujajo različne berilne, prirodopisne, zemljepisne in zgodovinske vaje. Osobito omenim iz III. berila št. 26. „Prave sreče dom“, ki ganljivo govori sinu, kje dobi svetovne sreče dom. Tedaj ne v Ameriko! Št. 62. „Domovina“, ki sočutstvuje v veselji in žalosti. Št. 168. „Cesar in država“ kaj mično našteva oblastva od občinskega do najvišjega vladarja, našega presvetlega cesarja ter kaže, da so oblastva nam v korist in vnema v spolnovanje zakonov, pokorščino ter zaključuje z vnemo ljubezni do domovine in cesarja, za kar smo dolžni žrtvovati, ako je treba življenje in imenje. Št. 191. „Fabricij“, kaže odsev pravega domoljuba, ki ga ni obluba bogastva, tudi ne smrtno žuganje odvrnilo od domovinske ljubezni. Št. 205. „Junakov grob“, nas uči braniti in se žrtvovati za ljubo domovino. Tu je treba razlagati namen vojske ter mlada srca vnesti za vojaški stan. Št. 220. „Cesar F. J. I.“ nam kaže modro, pravično in ljubezni polno vladanje našega presvetlega cesarja, kar nas navdaja k ljubezni do ožje in širše domovine, ljube Avstrije in našega cesarja.

V št. 221. „Človek brez domoljubja“, se pretresljivo opisuje, komu se jednači človek brez domovinske ljubezni. Slednjič nas tudi cesarska pesem vnema in utrjuje domovni čut. Poleg že navedenih pesmij vnemajo nas k ljubezni do domovine narodne pesmi n. pr. „Pridi Gorenc“, „Visoko vrh planin“, „Hej Slovenci“, „V gorenjsko oziram“ i. dr.

Končno mi je omeniti, da pristno domovinsko ljubezen si moremo misliti v vernem in poštenem srci. Tedaj je treba deco vaditi bogoljubnega življenja. Pri vročitvi odpustnih spričeval naj učitelj ne zamudi prilike, med drugim posebno priporočati šolo ostavši mladini tudi ljubezen do občne domovine, spominjaje, da je tudi naš Zveličar posebno ljubil svoj rod in domovino, ter nam v tem zapustil vzgled, ljubiti svojo narodnost. Takrat je še opomniti, naj bode ves čas življenja udana Bogu in cesarju, naj ljubi domovino, naj bode vedno pokorna duhovskim in svetnim predstojnikom, posebno naj vedno o cesarji spoštljivo govori, tako tudi o drugi gosposki ter naj živi za vero, dom in cesarja.

A. Fakin — Repentabor.

Književnost.

Šestdeset malih povestij za otroke. Poleg italijanskega izvirnika spisal Janko Leban, nadučitelj. Založil J. Giontini v Ljubljani. Cena 20 kr.

Ta nova zbirka povestí bode posebno dobro došla otroškim vrtnicam, kakor tudi učiteljem I. in II. razreda, katerim je vedno treba iz rokava stresti kako mično zgodbico. Tudi za narekovanje na srednji stopnji so iste prilične, ker so kratke. Otrokom naj se priporoče v nakup takoj, ko so se naučili gladko čitati.

Pisatelj pero teče spretno. Radi tega se čudimo, da se mu je vkljub temu tu in tam vrnila kaka napaka. Tako n. pr. je »zabojček užigalic« morda bilo malo preveč, najbrže je bila samo škatljica. Izraza

»požled« še nismo čuli, pač pa »poledica«. Stavek »Niti črk še zdaj ne pozna« — bi se bolje glasil: »Niti črk še zdaj ne pozna«. »Takniti se njegovih reči« — bi bilo pravilneje: dotakniti ali pritakniti se. »Imevati« se tudi čudno glasi. Beseda »jezav« je nesrečno skovana. Boljše bi bilo: Deček nagle jeze. Panje pri nas delajo mizarji, ne pa čebele; pač pa iste spretno stavijo v panje satovje. »Porezala si je ob ostrem steklu noge, roke in okraz«. To bi bilo pregrozno; najbrže se je samo malo obrezala. Izraz »bolestoval« tudi ne bode izpodrinil »bolehal«. Nihče tudi ne govori: »Štirideset dān sem ležal v postelji« — nego vsakdo: »Štirideset dni sem ležal v postelji«.

Vse drugo je dobro, kakeršno je tudi potrebno za otroke. Cena nizka. J. T.

Listek.

Trije štiridesetaki.

Dolgo se Vam nisem oglasil, *gospod urednik! Pa ne mislite, da sem lenobo pasel. O, ne! Moj

mikroskop vedno dela, vedno kukam skozi njega, ter preiskujem različne stvari. Mnogo zanimivega mi pokaže moj drobnogled in marsikaj bi Vam rad poročal,

pa je bolje, da molčim. Ni vse za javnost! — — Le tu in tam naletim na stvar, katera se sme objaviti. Tako sem našel pri preiskavanji svojem tri štiridesetake, kateri so v tesni zvezi z učiteljstvom, in sicer štiridesetak otrok, kateri bi imel priti na jedno učiteljsko moč, štiridesetak starostne naše doklade in štiridesetak naših službenih let, s katerim si zaslužimo pokoj in pokojnino. Kot učenjak preiskal sem vse tri in tu pošiljam Vam rezultat te preiskave.

I.

»Ti pa že nimaš dobre vesti«, mislil sem si, ko sem tlačil prvi štiridesetak pod mikroskop. Strašno se je branil in brcal in ne brez vzroka. Tako nekako kakor »švindeln« glasila se je beseda, katera mi je nehote iz ust ušla, ko sem pokukal skozi mikroskop. Ta nam po postavi zagotovljeni štiridesetak pokazal se mi je v čudnih »metamorphosah«, kot zmnovek od 2×40 , 3×40 , 4×40 , da, celo 5×40 . Razven teh oblik nahajajo se še druge kakor $2 \times 40 + x$, $3 \times 40 + x$ i. t. d. Čistemu štiridesetaku še najbolj podobna je oblika $40 + x$, (in sicer mora biti x manjši kakor 40), kakeršnih oblik je pa zelo malo. Velika večina štiridesetakov je mnogo večja; saj poznam gospodičino koleginjo, katera ima dan za dnevom 154 otrok v šoli, drug tovariš pa jih ima 268 (!) Čistega štiridesetaka skoraj ni! Samo na jedni šoli so učitelji tako srečni, da imajo čisti štiridesetak ali je pa taisti še celo nepopolen. Tam so bili pa tudi premeteni. Zidali so novo šolo in napravili sobe ravno za 40 otrok in za učitelja. Kar se učencev več kakor štirideset oglasi — pokažejo jim vrata. Tudi na deželi je sicer mnogo tako majhnih in še manjših sob, da so jedva za 40 otrok, pa vender je mnogokrat sto ali pa še več otrok v nji. Zdravniki so izračunjali, da mora biti $6 - 7 \text{ m}^3$ prostora za vsacega otroka v šolski sobi. To je sicer zelo zdravo — pa je vender tudi tako dobro, kakor je. (Optimist se oglašja v meni.) Glejte, če bi tako bilo, morala bi imeti soba mojega tovariša, kateri ima 268 učencev, 1876 m^3 . Ta sobana bi bila pri navadni širokosti in visokosti — tako dolga, da bi moral učitelj z dalnogledom gledati v zadnji klopi sedeče učence in po telefonu z njimi občevati. Mi kranjski učitelji bi se smeli zadovoljiti z minimum 3 m^3 za učenca, »unter dass man auch in den ärmsten Dorfschulen nicht gehen sollte«, kakor piše Dr. Grismann v svoji knjigi »Gesundheitslehre«. Še potem nam bi bilo treba Ribničnanov, da bi naše sobe raztegnili, kakor so svojo cerkev nekdanj, opiraje se in porivaje znotraj od vseh strani na stene.

No, bodi že kakor hoče. Ko se bode pisalo 4000 p. Kr., bomo že tako daleč tudi mi prišli, da bode imel vsak učenec toliko prostora, kolikor mu ga gre po naših zdravstvenih knjigah, če bodo te takrat sploh še kaj veljave imele. — Sedaj mi vedno na uho bije, nemški pregovor: »Gleiches Recht für Alle«, po glavi mi pa roji misel, če bi mi učitelji

na deželi ne smeli ravno tako postopati in delati, kakor se dela na zgoraj omenjeni šoli s čistim štiridesetekom. Štirideset otrok si odbrati, druge domu pognati, naj čakajo da pridejo na vrsto. Moja učeniška glava misli, da bi smeli po vsi pravici tako postopati. Jaz n. pr. sem jedna učiteljska moč (da me ne smatrajo za dve, kaže moja jenojna plača); na jedno učiteljsko moč pride 40 otrok;*) učim že kakor pet let in vsako leto imam mnogo več, kakor 80 otrok pa — druge učiteljske moči še ni! Če je ni — ne morem pomgati. Tako sklepanje je popolnoma pravilno, logično. Smel bi toraj vse otroke, kar jih je čez štirideset domu poslati. No, pa tega ne storim in tudi nočem, s tem spisom druge k temu napeljevati, ker bi bil tak čin že nekoliko podoben štrajku — štrajkali pa učitelji vender ne bomo, dasi bi imeli več vzroka za to kakor zagorski rudokopi, kateri so 1. maja t. l. rekli, da višje plače ne zahtevajo, pač pa svojih pravic! (Kako srečni pač so.) Saj vemo, da je papir potrpežljiv in da je paragraf — paragraf. Da bi se le tudi tisti paragrafi, kateri so zoper učitelja naperjeni, tako v nemar puščali; a temu ni tako. Le napravi mali prestopek, takoj ti bode kdo za petami z velikim paragrafom pod pazduho, ter ti ga bode pod nos pomolil, kateri se bode od samega strahu toliko podaljšal, da bodeš imel »dolgo nos«. Pa še nekaj! Ako bi štrajkali in dosegli, da bi imel vsak učitelj resnično čisti štiridesetak, pripravili se bi s tem ob veliko — dobroto! Res! — Mnogo zdravnikov trdi, da vzduh in vzhlapenje otroško upliva zelo dobrodejno na učitelja in da se imajo učitelji temu zahvaliti, da dosežejo nekateri izmed njih tako visoko starost.

Za to dobroto marsikateri tovariš niti ne ve, marsikateri ne ve, da si zagotavlja dolgo življenje ravno takrat, ko je najbolj soparno v šolski sobi, kajti tem več vzduha, tem več vpliva na zdravje. Zatoraj je treba na to delati, da bode imel vsak učitelj kolikor mogoče mnogo otrok v šoli in s tem več dobrodejnega vzduha.

Gospod urednik, izvrstna misel mi je šinila v glavo! Kaj — če bi se dalo z otroškimi vshlapenjem kak »kšeft« narediti. Ljudje se zdravijo na vsakovrstne načine. Imajo »Luftcur, Wassercur« in Bog ve koliko še takih »kur«. Morebiti se bi tudi zdravili v našem šolskem vzduhu. Saj učitelji nismo taki egoisti, da bi ne privošili tudi drugim dobrodejnega vpliva otroškega vshlapanja. Radi bi puščali ljudi v šolske sobe ali pa v sosedne prostor, kamor se bi napeljal vzduh iz taiste — toda seveda samo za — vstopnino. Tovariši na noge! Treba je samo pravega izraza za to zdravenje! To prepustim Vam — »Dunsteur« — »Kinderausdünstungscur« se mi ne dopade — drugo mi ne pride na misel. Torej skujte Vi pripravno ime, potem pa bomo reklamirali in anoncirali, pismeno bomo obljubili vsakemu, da

*) Pri deljenem pouku za pol dneva.

bode star postal, ako bode dolgo hodil v šolski vzduh, kakor vsakdo dolgo živi, kdor dolgo kašlja in ljudstvo bode v procesijah vrelo v šolske sobe, nam pa se bodo žepi polnili in ne bomo ineli drugega dela, kakor denar pošiljati v hranilnico. Oj, to bode življenje! Socijalno učiteljsko vprašanje bi bilo na mah rešeno, peticije za zboljšanje plač i. t. d. potihnile bi takoj in jaz — jaz kot tisti, kateri je Vam pokazal nov vir dohodkov — jaz dobil bi morebiti — kak — križec za zasluge — oh gospod urednik! . . .

Vender bi pa prosili, da bi se nam, dokler ti

dohodki niso popolnoma urejeni — recimo — za vsakih 10 ali 20 glav čez postavni štiridesetak dala kaka nagrada. Z dvema otrokoma je več dela, kakor z jednim; to je jasno kakor dan. Z 80 otroci je tudi več dela kakor s 40; in da je s 120 otroci težje kaj doseči kakor s 40, je tudi jasno. Da je vsako deajo, vsak trud plačila vreden — velja tudi še na svetu, in da dobi učitelj, kateri se trudi s 100 — 200 otroci ravno toliko plačila ali pa še manj kakor tisti, kateri jih ima samo 40 — to velja sicer pri nas na Kranjskem — pa — — prav ni! *Postojinski.*

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Pro domo. Prvikrat za našega uredništva se je nekomu zljubilo, da se je pod rusko firmo v 188. št. »Sl. N.« spravil čez naš list. Miroljubni hočemo mu mirno odgovoriti.

Mogoče, pravimo mogoče, da je imel »Sl. N.« dopisnik dober namen, da bi vse slovensko učiteljsko vzbujal k bolj skupnemu delovanju, ali svoj najbližji namen on prav jasno povē. »Blagohotni bralec je mogoče (prav gotovo! *Ured.*) spoznal, kaj hoče pisec s tem, namreč, da slovenskemu šolstvu nikakor ne koristi, da imamo dva učiteljska lista. Boljše bi bilo, da bi imeli samo jednega, kateri pa naj bi zadostoval vsem zahtevam slovenskega učiteljstva. Slovensko učiteljsko naj zahteva, da sedanja lista prenehata ter naredita prostor novemu ali pa naj se spojita v jednega«. V katerega pa? V »Popotnika«. Kajti 1. »Mora vsakdo priznati, da je »Pop.« boljši nego »Učit. Tov.« O tej trditvi mi ne moremo soditi, vender lahko rečemo, da se nam taka trditev, kolikor mi poznamo razmere, zdi jako subjektivna, da ne rečemo kaj drugega. 2. On prinaša veliko več in boljših razprav kakor »Učit. Tov.« Mi ne vemo kako bi bilo mogoče, da bi prinašal veliko več razprav, ker v isti obliki kot polnesečnik izhaja, kakor Učit. Tov. in poleg tega zastopa po »Zvezi« še vse slovensko učiteljsko, Učit. Tov. pa je le »glasilo jednega društva in specifično kranjski«. Tam se mora pač med vrsticami še mnogo brati. Kar se pa tiče »boljših« razprav, naj g. pisec premisli, da je stvar taka, kakor pri učitelji. Pri najslabejšem učitelji nahajaš tudi kako dobro stran in če naš list tako malo zadostuje zahtevam slovenskega učiteljstva, kakor ga opiše g. pisec, kakšno dobro zrnice se pa vender še najde v njem, kajti sejali so jih skoro izključno sami šolniki. Pri tej priliki naj povemo, da mi postopamo po dobro premišljenem načrtu, ki smo si ga sestavili po obstoječih razmerah našega ljudskega šolstva. V prvi vrsti stojimo na podstavi šolskih zakonov. Primerjajoč stanje našega šolstva z onim drugih avstrijskih narodov smo spoznali, da smo v mnogih stvareh še v povojih in je torej treba graditi od spodaj gori ter s temeljem pričeti. Takega zadržaja so torej sedaj

večinoma naše razprave, da za zgradbo dobimo dober temelj. Po tem potu hočemo počasi pa varno napredovati in bomo tudi jedenkrat prišli do psihologičnih in znanstvenih razprav; sedaj še nimamo pravega temelja za to, v zrak pa nočemo zidati. Pri naši zgradbi med drugim tudi vporabljam slovestveni material. Marsikateremu se morda dozdeva časi ta tvarina malo trdo kamenje za to zgradbo. Ali opazujmo zidarje pri zgradbi novega poslopja. Kaj radi vzdajajo v novo poslopje kak star kamen osobito, če ima kako označilno znamenje. Tudi mi moramo tako tvarino vporabljam, če nam povsem prija ali ne — zaradi zgodovinske vrednosti. 3. »Pri njem sodelujejo prav dobre moči«. Tej trditvi nimamo prav nič ugovarjati, ker vse moči spoštujemo, ki z literarnim delom pospešujejo blaginjo slovenskega naroda. Pač bi pa bili od g. pisca, osobito če je našega stanu, pričakovali toliko takta, da s takim pisanjem ne žali — kar se tu posrednim pōtem (po prav jasnem logičnem sklepu) v istini godi — naših sodelovalcev, ki jih imamo nad 100. Ali g. piscu niso znani Levec, Marn, Rutar, Orožen, Gabršek, Tomšič i. dr. tudi kot prav dobre moči, kot strokovnjaki, ki pišejo to, kar našim potrebam najprimernejše spoznajo? 4. »Ker Učiteljski Tov. na Kranjskem dela konkurenco.« Sedaj vsaj vemo, kam pes taco moli. Ali je g. piscu morda znana basen o lisici in ježi? Ako naši naročniki oziroma člani našega društva za potrebno spoznajo, da se umaknemo, storimo to takoj brez pomisleka; ako zahtevajo, da izdajemo list trikrat na mesec, tudi to storimo z veseljem. Da bi se pa z nami poinetalo, kakor se v tem članku godi, z listom, ki izhaja čez tri desetletja in je probuditelj narodno mislečega učiteljstva, v to se ne podamo, dokler imamo kaj življenja v sebi. Za tako delo se nam zdi g. pisec še premlad in premalo skušen. Ves svoj trud žrtvujemo jedino le blaginji naroda; delamo brezplačno in brez kakega sebičnega namena; torej prav odločno odklanjamo herostratski dar, ki nam ga daruje g. pisec v svojem članku.

Nehote nam je odgovor pod peresom že predolg postal, vender prosimo gg. bralee še malo potrpljenja.

»Učit. Tov. prav malo prinaša o drugih slovenskih deželah«. Ko smo mi prevzeli uredništvo, imeli smo več sodelovalcev izven dežele, osobito iz Goriškega, in smo radi priobčevali razprave od tam. Kaj, ali bolje kdo je vzrok, da so večinoma izostali, dobro nam je znano, pa o tem tu nečemo govoriti. Naš list jim je vedno odprl in homo radi priobčevali razprave iz vseh slovenskih dežel, ako nam dohajajo. Naravno je, da iz Štajerskega nismo pričakovali mnogo podpore, saj tudi naročnikov nimamo tam nič več, kakor v tužnem Gorotanu.

Nam je neljubo, da smo prisiljeni v listu odgovarjati na napade g. pisca. G. pisec je gotovo tudi člen »Zveze slov. učit. društev«. Zakaj pri občnem zboru v Trstu ni sprožil te stvari? Tam je bilo mesto za to, ne pa v političnem listu, kjer stvar dobi povsem drugo barvo. Naše društvo je tija poslalo osem delegatov, torej je bila lepa prilika, da bi se bili prav temeljito razgovorili.

S tem odgovorom nikakor nimamo namena, da bi napadali »Pop«. Nikdar in nikjer še nismo agitirali še manj pa pisali zoper ta list. Saj g. urednik dobro ve, kako sva se o tej stvari svoječasno domenila. Slovenci imamo dva pedagoški lista in za oba je v slovenskih pokrajinah dosti prostora. Čehov je primeroma 6krat toliko, kakor nas in ti nimajo le 10 takih listov, kakor piše g. pisec, tudi ne 6krat po dva, ampak do 30 in ravno to je vzrok, da šolstvo tako napreduje in da je vse učiteljstvo tako vstrajno pri delu za napredek. »Pop«. smo le omenili, ker nas je g. pisec v to prisilil. Ni dosti, da razpor pri nas v političnem in socialnem življenju sedaj že postaja neznosen, g. pisec ga hoče tudi na pedagoško polje prenesti, kjer imamo toliko potrebnega dela, da bi vsak delavec moral imeti podvojenih močij. To je njegova zasluga! To je pač kaj več, kakor »naročnikom denar iz žepa krasti«.

»To v premislek slovenskim učiteljem-literatom«.

Uredništvo.

Iz državnega zbora. (Dalje.)

Kar se tiče učiteljske, bi še omenil, da se v naj-novejšem času, kakor smo te dni večkrat slišali, tudi tukaj govori o preoblaganji in da se zahteva, naj bi se igranje na klavir in orglje, kmetijski pouk in pouk o gluhomuteh in slepcah omejil. Za tako omejitev učnih predmetov, oziroma za to, da bi se učna tvarina zmanjšala, se pač zlasti v teh predmetih ne bi mogel izreči (*Bravo, bravo! na desni.*) Kdor zahteva posebno omejitev pouka na klavir in orgljah, ne pozna odnošajev na deželi, ta se ozira le na mestne razmere. (*Prav res! na desni.*) Ti predmeti niso le praktičnega pomena, ampak imajo tudi vzgajajočo moč v sebi, kajti tisti učitelj, ki se peča v svojih prostih urah s šolskim vrtom, ali z igranjem na klavir in na orgljah, ta pač ne bo zabredel na stranska pota. (*Prav res! na desni.*) Dobra izobražba uči-

telja v igri na klavirju in na orgljah ga pa tudi vspoboji po pevskem pouku v šoli, kot voditelj cerkvenih zborov, kot orgljar delovati za povzdigo in razvoj umetniškega čuta v narodu. Seveda se smejo kot učitelji godbe in petja na učiteljskih samo vrle moči uporabiti in tam, kjer so, se ne smejo odstraniti — kakor se je to zgodilo na nekem zavodu — brez tehtnega razloga. Učna tvarina bi se dala skrečiti morda le pri pouku o gluhomuteh in slepcih. Vender pa imamo neko vrsto šol, kjer se gojenci res preoblagajo, to so meščanske šole za deklice. Število učnih ur na dekliskih meščanskih šolah znaša navadno trideset na teden. Odštejmo nedelje in dva poludneva, pride na vsak dan po šest ur, četiri dopoldne in popoldne dve uri. To je za deklice zbog njih nežne rasti gotovo preveč in vpliva jako neugodno na razvoj njihovega života. (*Prav res! na desni.*) Doma se itak temu pridruži navadno še zasobni pouk, pouk v kakem drugem jeziku. Če v jedomer sediš pri čitanji, pisanji, risanji, klavirju in pri ročnih delih, lahko se ti skrivi hrbtenica in označevalno je, da se nahaja ta bolezen, kakor trdi profesor Billroth, le pri kulturnih narodih. Da je pa moja trditev, da deklic ne smemo meriti z istim merilom, s kojim merimo dečke, resnična, nam je dokazal zopet profesor Billroth, ki je dognal, da je 75 odstotkov na skrivljeni hrbtenici bolnih otrok ženskega spola.

Gospoda, kaj pa je naloga ljudske šole? Ljudska šola mora: 1.) otroke vzgojevati nramno-versko, 2.) razvijati njih duševno delovanje, 3.) jih oskrbovati za daljno izobrazbo s potrebnimi znanostimi in ročnostimi in 4.) položiti temelj vzgoji vrlih ljudij in iskrenih državljanov.

Šolski ter poučni red pa dostavlja to nalogo razširjaje in pojasnjaje: »Smoter vse otroške vzgoje je odkritosrčen blag značaj«.

Da bi se to doseglo, mora učitelj neprenehoma delovati, da bi se mladina vedla v resnici nramno, da bi se ji vnela ljubezen do vestnosti, do poštenosti, do složnosti, da bi ljubila človeštvo, da bi ljubila domovino.

Kdo bi se mogel upirati temu učnemu smotru? Kdo sme sploh tajiti, da je napredovala ljudska šola v zadnjih desetih letih? Seveda obsega ta napredek le znanosti in ročnosti.

Ljudska šola je ljudem navadno le učni zavod, na njeno vzgojevalno nalogo pa pozabijo. Ljudska šola pa naj ni samo učni, ampak tudi vzgojevalni zavod; stori naj več za vzgojo srca in značaja, poudarjati se mora bolj njena vzgojevalna stran.

Gospoda! V časih, ko državi in človeški družbi pretijo nevarnosti, ko vera in nramnost, čut za pravo in avtoriteto nekemu delu te družbe gine, raste tudi naloga ljudske šole; kajti rastoče poželenje po vživanji in razširjanji verske mláčnosti, kopičenje kapitala v rokah nemnogih in ubožanje prostega naroda, pojevanje dobrega obrtniškega stanu, siljenje

v velika mesta in nazadovanje kmetijskega stanu je veliko pripomoglo, da so se vezi rodbinskega življenja jele snemati v nekaterih slojih prebivalstva. (*Prav gotovo! na desni.*) (Dalje prih.)

Iz logaškega okraja. (Konferencija). Naša uradna učiteljska konferencija se je vršila letos na Rakeku v dan 30. mal. srpana.

Že ob 8. uri zjutraj je zborovala enketa in ko- nečno sklepala o nadrobnem učnem načrtu, o pouku v realijah za vse kategorije ljudskih šol v tem okraju jvzvemši petrazredne c. kr. rudarske v Idriji.

Dotični načrti se razpošljejo vsem šolskim vod- stvom v pregled in potem višji šolski oblasti v po- trovanje. V zboru se ta sklep vzame na znanje in odobri.

Pred konferencijo si je še ogledalo učiteljstvo skrbno obdelani in lepo urejeni šolski vrt in pa po gđ. učiteljici F. Zemme razstavljeni, lično in vestno izvršena ročna dela pridnih šolaric, katerim je bla- gorodna gospa Engelbilda Lavrič zato v priznanje izvolila tudi darovati za premije 30 primernih knjig različnega zapopadka za slovensko mladino. Slava!

Takoj po 11. uri otvori naš c. kr. okrajni šolski nadzornik in profesor, g. Vilibald Zupančič zbo- rovanje, uljudno pozdravi navzočno učiteljsko osebje, izvoli si svojim namestnikom nadučitelja g. Iv. Po- ženela in zapisnikovalca sta nadučitelja g. J. Kerne in gđ. učiteljica I. pl. Födransberg. Odsotni so pa bili gg. Levstek in Novak iz Idrije, Likar iz Grahovega, ki so šli tudi letos svoje moči vadit in urit se v moških ročnih delih na Dunaj, in gospici Viljelmina Leskovic in Avgusta Kotnik vsled bolezni.

Gospod nadzornik spominja se tudi umrle gđ. učiteljice M. Krašner v Idriji in učiteljstvo se v znak sočutja vzdigne s svojih sedežev. Potem prečita uradne dopise in ukaze, ki jih tudi »Uč. Tovariš« objavlja; a želeti je pa, da bi se šolstva in učiteljstva zade- vajoči ukazi, zakoni itd. vsem šolam gratis dopoši- ljevali.

Iz obširnega nadzornikovega poročila povzanem najprvo to, da imajo šolska vodstva uradne knjige v lepem redu. Šolska matrika bode v prihodnje nekaj izpremenena, zato šolska vodstva, oziroma krajni šolski sveti naj ne kupujejo (takoj) dosedanjih tiskovin.

Kjer ni mogoče šolskih naznanil štirikrat v letu dati, naj se dajo le po tri- ali samo dvakrat.

Tednik je bil marsikje presuhoparen, premalo zgovoren; kajti on je jako imenitna knjiga vsakemu vestnemu učitelju, ker se po njem razvidi, kako skrbno si je učitelj šolsko stvarino razdelil in uredil.

Jezikov nauk je napredoval, a spisje naj se še vender skrbneje goji kot slovnica.

Računski zvezki naj se povsodi vpeljejo, kjer še niso vpeljani.

Lepopisje je bilo res lepo, vender ima strma pi- sava nekaj prednosti.

Risanje se je skoro povsodi skrbno gojilo; v višjih razredih naj se rabijo risanke brez pik.

Petje je sploh dobro, po nekaterih šolah prav dobro, in v ženskih ročnih delih se je storilo, kolikor le je bilo mogoče doseči.

Telovadi naj se po zimi v šolski sobi, kjer ni družega prostora; a druge čase in pri lepem, ugodnem vremenu pa le zunaj šole, na prostem:

V realijah je bil uspeh povoljen.

Za prirodopisni pouk naj nabirajo učitelji v svojem kraju potrebnih stvari. Zbirka bodi v prvi vrsti le taka, kakeršne reči se v tistem kraju dobé, potem naj se nadaljuje po potrebi kraja in po učnih načrtih.

Zemljevid vojvodine Kranjske risal C. F. Baur, je zelo pomankljiv.

Priročni zemljevid tega okraja se še pogreša; zato je treba nemudoma skrbeti, da se to jako po- trebno sredstvo zemljepisa takoj omisli.

Šolski vrti so v najboljšem stanu.

O šolski higijeni je še marsikaj želeti. Stare šolske klopi naj se odstranijo, ker so večidel previsoke in neprimerne velikosti učencev, ko se jim noge še tal ne dotikajo, hrbet krivi itd.

Kako naj so šolske klopi narejene, povedano je v § 13. ministerijalnega ukaza od 19. mal. srpana 1875. l. št. 2868, s katerim se tudi določuje, kako se imajo opravljati šolska poslopja na javnih ljudskih šolah, in kako se ima skrbeti za zdravje po teh šolah.

Šolska vodstva naj pa pazijo kolikor je njih dolž- nosti in moči, da se dotični ukazi tudi izvršujejo.

Disciplina je bila povsodi dobra, oziroma izvrstna.

Sploh šolstvo je v temu okraju v dobrem stanu in učiteljstvo je vneto za svoj poklic.

V prospeh izdaje okrajnega zemljevida se je iz- volil odsek treh udov in to so: g. nadzornik, g. J. Kerne in g. V. Ribnikar, kojim bodi nalog in skrb, da dobimo v kratkem ta prepotrebni stenski in pri- ročni zemljevid, o katerem se je že pred nekaterimi leti posvetovalo in sklepalo pa — ničesar izvršilo.

O koristi in pouku čebelarstva je jako dobro po- godil in pravo ukrenil dotični g. poročevalec.

V deželno učiteljsko konferencijo sta odposlancem izvoljena gg. Božič in Ribnikar.

O stanju, uporabi in računu okrajne učiteljske knjižnice je poročal g. V. Ribnikar ter izrekel željo, da naj bi se razposojene knjige točneje vračevale.

Samostalnih nasvetov bilo je več, med temi se je že večkrat stavljeni nasvet zopet ponovil in jedno- glasno sprejel: da naj izvoli slavni c. kr. okrajni šolski svet vender že vse šolstvo in učiteljstvo zade- vajoče stvari direktno šolskim vodstvom pošiljati.

Ob 1¼ ure popoldne zaključil g. predsednik zbo- rovanje s trikratnim »slava« klicem presvetlemu ce- sarju in na to se odpoje cesarska himna.

Na to zahvali namestnik g. predsednika za spretno vodstvo konferencije, in učiteljstvo mu zakliče tri- kratni živijo!

Po konferenciji se je zbrala velika večina zborovateljev, med njimi tudi nam dobro došli gost g. A. Punčuh, nadučitelj iz Slavine k skupnem obedu na »Pošto« v g. Šebenikarjevo gostilno, kjer smo pri dobro obloženi mizi, jako ukusno prirejenem pa cenim jedilom bratsko zabavali se do večera, ker izlet v Škocijan je moral izostati vsled neugodnega vremena.

Med obedom sta nam došli tudi 2 brzojavki, prva je bila od našega preblagorodnega g. del Cotta, c. kr. okrajnega glavarja logaškega iz Loža, kjer je bil radi uradnih poslov zadržan, da ni mogel dane obljube izpolniti, in druga pozdrav od naših nam dragih kolegov z Dunaja.

Iz litijskega okraja. (Dalje.) Za prihodnje šolsko leto so se določile iste knjige, katere so bile dosedaj v rabi. G. Likar vpraša, se-li sme Razinger-Žumerjevo »prvo berilo in slovnica« rabiti v II. oddelku spodnje skupščine, ter priporoča to knjigo, ker ima pridejano tudi slovnico, katero je treba na tej stopnji že obravnavati; razven tega sta obe knjigi slično razdeljeni in on ne uvidi, zakaj se ne bi smela rabiti. G. nadzornik obljubi potrebno storiti, da bi se knjiga potrdila za ljudske šole sploh.

G. Ravnikar poroča o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice. Lani je imela knjižnica 305 knjig, letos se je nakupilo 36 knjig pedagoške, 31 knjig znanstvene, 23 leposlovne, 4 kmetijske in 7 razne vsebine; skupaj 101, tako da šteje knjižnica sedaj 406 knjig. Za toliko knjig je premajhna dosedanja omara, zato se g. Ravnikar pooblasti, da sme še jedno kupiti. Knjige so se marljivo brale; izposojenih je bilo 27 učiteljem in učiteljicam 97 knjig. Račun so pregledali in odobrili gg. Kremžar, Škrbinec, Zajec. G. Jeglič predlaga, naj bi se naprosil okrajni šolski svet, da nam $\frac{1}{2}\%$, katerega odtegujejo za knjižnico, odpusti ter nam toliko podpore da, da si lahko potrebnih knjig nakupimo. Ker je bila večina zoper to, bil je predlog odklonjen. V knjižnični odbor so bili voljeni z vslikom stari odborniki gg. Ravnikar, Adlešič, Bartel, Kimavec, — na novo pa gospodičina Demšar, ker bode prejšnja odbornica gđc. Podkrajšek zapustila naš stan. Tudi v stalni odbor so bili voljeni stari odborniki in ti so: gg. Korban, Kovač, Kremžar, Škrbinec, Zajec. Bolj živahna pa je bila volitev dveh odposlancev za deželno učiteljsko konferencijo. Pri prvi volitvi so dobili Ravnikar, Škrbinec in Zajec po 12, Likar 10, Bartel 6 glasov, Jeglič 3 glase, Gross 2 glasa, Čerin, Korban in Razpotnik pa po 1 glas. Nihče ni imel torej absolutne večine, zato se je volilo drugič. Rezultat druge volitve: Ravnikar 16, Škrbinec in Zajec 13, Likar 9, Bartel 6, Jeglič 2, Čerin, Gross in Razpotnik po 1 glas. Izvoljen je bil torej g. Ravnikar (oddanih je bilo 31 glasov), med gg. Škrbincem in Zajcem pa je bila ožja volitev, pri kateri je zmagal g. Škrbinec z 1 glasom.

V obravnavo so prišli še štiri samostalni predlogi, katere je g. Zajec stavil. Prvi je bil, da učil-

teljska knjižnica kupi Lavtarjevo računilo z vsemi aparati, da se učiteljstvo litijskega okraja seznanj s tem računskim strojem. Gospod nadzornik je prinesel s seboj kolesce od tega računila, katero predstavlja jednico in cilinder v velikosti 10 kolesec, kateri predočuje desetico. Kolesce je 1 cm debelo, cilinder 1 dm, stotica 1 m. Predočuje se torej s tem aparatom lahko tudi mera. G. Ravnikarju ni všeč, da bi se ta aparat kupil iz denarja za knjige namenjenega. Po daljšem debatiranju se sklene, da si kupi to računilo litijska šola in da bode prihodnjič g. Ravnikar referiral o tem računskem stroji. Drugi predlog je bil: Naprosi naj se c. kr. okrajni šolski svet, da prepove krajnim šolskim svetom izpuščati otroke pred sklepom šolskega leta. G. Ravnikar pové, da je deželni šolski svet izdal odlok, v katerem daje krajnim šolskim svetom to pravico. G. Zajec misli, da to ni zakonito. Zakon govori jasno in odločno, da mora vsak otrok 8 let v šolo hoditi. Zakonita olajšava je le ta, da imamo pri nas ponavljalno šolo. Ker otrok ne prične v šolo hoditi, ko doseže 6. leto, ampak šele s prihodnjim šolskim letom, ne sme tudi zahtevati, da bi izostal takoj, ko spolni 12. leto. G. nadzornik obljubi na to delati, da se omenjeni ukaz visokega c. kr. deželnega šolskega sveta razveljavi. Druga dva manj važna predloga sta se zaradi pozne ure hitro rešila. Na to sklene g. nadzornik konferencijo, zahvaljujoč gg. referente za marljivo izdelane referate, g. Zajec pa zahvali g. nadzornika za izvrstno in težavno vodstvo konferencije. Ura je skoraj $\frac{1}{2}$ 2, ko smo končali ter podali se k skupnemu obedu v gostilno g. Celestine »na Pošti«. Med obedom dobili smo brzovajen pozdrav naših postojinskih tovarišev, kateri so isti dan v Postojini zborovali. Da smo se jim bratski odzvali, razume se samo ob sebi. Omeniti mi je še, da je zborovanje počastil s svojo navzočnostjo tudi naš glavar gospod Matija Grill, ravno tako tudi pri obedu, kjer mu je g. Kovač napil v imeni učiteljstva. Razven tega napilo se je gospodu nadzorniku itd. (Konec prih.)

Iz kočevskega okraja. Učiteljstvo našega okraja se veseli, kajti: . . . geendigt nach langem verderblichen Streit ist die inspectorlose, die schreckliche Zeit, und ein . . . Ne, dalje ne gre! Kajti dobili smo namesto jednega dva c. kr. okrajna šolska nadzornika. Nam tudi prav! Kakor ste že poročali, imenovana sta za naš okraj za slovenske in dvojezične šole g. Lovro Pintar, c. kr. profesor v Novem Mestu; za nemške pa g. profesor I. Wolsegger v Kočevju. Mi smo z imenovanjem g. Pintarja povsem zadovoljni, kajti prepričani smo, da nas g. profesor ne bo samo nadzoroval (kakor misli nekdo v nekem listu, da to zadostuje!), nego nas tudi vsestransko podpiral v našem težavnem poslu ter pospeševal razvoj našega šolstva. Ko smo osnovali svoje učiteljsko društvo, izgovarjala se je večina: Počakajmo, da se imenuje nov nadzornik, sedaj ni mogoče! In res ni bilo mo-

goče, kajti razven snovalcev ni pristopil nihče. — Sedaj imamo nadzornika, moža, ki bo gotovo pospeševal ustanovitev društva, ki bo lahko veliko pripomoglo k izboljšanju našega šolstva. Nadzornik je lahko le vesel, če ima za šolo in svoj stan vneto učiteljstvo. Podpore njegove smo si tedaj gotovi. Na dan tedaj tisti, ki ste čakali imenovanja novega nadzornika (gotovo ni bil to prazen izgovor) in ustanovite si društvo, ki bo na čast in korist Vam in slovenskemu šolstvu našega okraja. Če se zgodi to, bo gotovo ponosen tudi novi g. nadzornik na svoje vneto učiteljstvo!

Gospod urednik! Še nekaj! »Učit. Tov.« ni prinesel nobenega poročila o naši konferenciji, o kateri pa ni bilo posebnega poročati. Najimenoitnejša je bila volitev treh zastopnikov v deželno konferencijo — naznanili ste že izvoljene. Pomota je le, da g. nadučitelj Mandeljc ni »M.«, nego pošten Janez. Žalostno je, da naš okraj nima sotrudnika pri Vašem cenjenem listu, kakor samo nekoga, komur je bilo letos jako vroče — meni ni bilo posebno — in Vašega starega

Zc.

Iz Tržiča. (Sklep šolskega leta na ljudski šoli v Tržiči.) Kakor vsako leto je tudi letos praznovala tukajšnja šolska mladina slovesno zadnji dan šolskega leta.

Ob 8 uri je bila slovesna sv. maša, pri kateri so šolarji pevci jako lepo, dvoglasno peli. Po sv. maši se je zbrala vsa šolska mladina v nalašč zato okrašenih sobah. Bilo je navzočno dosti odličnega ljudstva, dobrotnikov in prijateljev šole.

Slavnost se je pričela pri deklicah. Pele so jedno slovensko in jedno nemško pesem; med vsako pesmijo je bil govor v slovenskem in nemškem jeziku. Na to vse učenke jednoglasno zapoje cesarsko pesem. Ko se še imena pohvaljenih učenk preberó in se vsaki letno poročilo tržiške šole podari, zaključí se dopolnudanska slavnost pri deklicah.

V istem redu se je vršila slavnost pri dečkih.

Popoldne je bil izlet šolske mladine. Ob dveh zberó se vsi šolarji v šolskih prostorih, se postavijo po štiri in štiri v vrste, na čelo stopi zastavonosiec pred njim pa godba tukajšnje požarne brambe in tako jo odrinemo med petjem in godbo na vrt g. Valjaveca v Bistrici. Vrt je g. Valjavec radovoljno v ta namen prepustil in tudi veliko pripomogel, da je bil lepo okrašen. Posebno lepo so prostor krasila mnoge zastave. Med potom je bilo slabo vreme in prišedši na vrt, morali smo nekoliko časa pod streho vedriti. Med tem so dobili otroci klobase, kruha in vina. Vreme se je kmalu razvedrilo in zlato solnce se je pokazalo v veliko veselje po prostosti hrepeneče mladine. Razred za razredom se je pod vodstvom svojega učitelja spustil na vrt in pričele so se igre.

To je bilo življenje. Tu si slišal petje in smejanje, tu zopet si videl, kako so tekmovali v plezanju po visokem mlaji, ondí zopet kako so z zavezanimi

oči mlonec pobijali, gori v kotu zopet, kako si godba na vse moči prizadeva, v svoji spretnosti vse druge prekositi.

Po igrah so dobili otroci zopet sira, kruha in vina, postavili se v vrste in naredili velik krog. V sredo stopi deklica ter se v imeni vseh učenk in učencev prav lepo zahvali vsem dobrotnikom in prijateljem, kakor tudi vsemu učiteljstvu, za trud in skrb. Po pogovoru zadoni cesarska pesem, da se daleč na okrog razlega.

Potem smo se podali v istem redu, kakor smo sem prišli, med godbo in petjem proti domu. Šele drugo jutro prišli so vsi otroci v šolo, da so se jim spričevala razdelila.

Šolska mladina je imela vesel dan, katerega se bo še dolgo s hvaležnostjo spominjala. Vam pa častiti dobrotniki in prijatelji šole, ki ste pospešili in omogočili ta izlet, bódi ta dan gotovo poročstvo najprisrčnejše hvaležnosti in zahvale, ki doni iz src nedolžnih otrok in vseh tistih, katerim je šolska deca na srci. Bog plati vsem dobrotnikom, da bi tudi v prihodnje ne odtegnili svoje dobrotne roke in bi pokazali, da v Tržiči je doma radodarnost in naklonjenost šoli.

J. C.

Od Kolpe. Učitelji črnomaljskega okraja smo imeli dne 16. mal. srpana t. l. uradno okrajno konferencijo v Črnomlji. Ob 9. uri otvori g. predsednik c. kr. nadzornik Jeršinovec zborovanje s primernim nagovorom: Pričujoča sta bila tudi gospoda kateheta Miha Klemenčič in Matija Novak iz Črnomlja.

Zapisnikarjema se volita gg. Ivan Bantan in Tomo Bitenec, oba iz Dragatuša. Najprej omeni g. predsednik izpremembe med učiteljstvom.

Gledé šol pravi nadzornik, da se je l. 1890/91 odprla dekliska pararelka na štirirazrednici v Metliki; šolski okraj šteje sedaj 19 javnih, 1 ekskurendno in 1 privatno šolo. V 1. dan kimovca se odpre nova jednorazrednica na Črešnjevci. Pogajanja zaradi — zgradbe jednorazrednic v Tribučah, Radencih, Podgori in Čepcljah se vrše. Učiteljskih močij je bilo razven gg. katehetov 31, in sicer 7 nadučiteljev, 20 učiteljev in 4 učiteljice. Tri službe so bile prazne; sedaj so razpisane, in upati je, da se bodo do začeta novega šolskega leta oddale. V Metliki se je osnovala obrtno-nadaljevalna šola. Z zadovoljstvom poudarja g. nadzornik, da šolstvo lepo napreduje gledé na pouk in disciplino; pri učiteljih in pri otrocih veje pravi krščanski duh, iskrena ljubezen in srčna udanost in zvestoba do Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in do prevzvišene cesarske hiše.

Pri nadziranju posameznih šol pa je g. predsednik vendar opazil nekaj nedostatkov, katere prijazno in dobrohotno omenja. Šolsko obiskovanje je bilo večinoma povoljno, na nekaterih šolah vendar manj redno. Temu vzrok so krajni šolski sveti, kateri

kljub opominjevanju c. kr. okrajnega šolskega sveta le še zanemarjajo svoje dolžnosti.

Uporneži in zanikarneži naj se torej v vzgled drugim kaznujejo.

Pouk v materinščini je bil prav povoljen. Paziti je, da otroci govorijo glasno in v stavkih, da prav naglašujejo in pišejo. V spisji naj se učenci pridno vadijo pisati pisma in druge opravilne sestavke, ker to jim bode s časom mnogo koristilo. Pri računstvu ne zadostuje, da imajo otroci le teoretično vednost o novi meri, ampak vadijo naj se z mero dejansko ravnati, t. j. uporabljati jo. Po nekaterih šolah se to prav hvalno godi, nekatere šole pa še nimajo potrebnih tehtnic in utezij. Voditelji naj skrbé, da krajni šolski sveti nakupijo kar še

manjka. Primerne tehtnice se dobé cenó pri »Josef Florenz, k. k. Hofwagen- und Gewichtefabrik in Wien, I., Adlegasse Nr. 16.

Pri realijah naj se uporabljajo učila; jemlje naj se pa le toliko, kolikor morejo otroci dobro razumeti. Snov naj se vedno ponavlja, da otroci priučenege ne pozabijo. Posebne važnosti so šolske pismene naloge, naj so že iz tega ali onega predmeta. V nalogi pokaže otrok, kaj in koliko more sam misliti in narediti. Seveda so pa vse naloge brezuspešne, če jih učitelj vestno ne pregleduje, popravlja. Zato g. nadzornik posebno naglašá, da naj vsakdo naloge natanko pregleduje, popravlja in ocenjuje. Ker pa popravljanje nalog provzročuje mnogo posla, zastopuje vsak mesec iz vsacega predmeta po jedna pismena šolska naloga. (Dalje prih.)

Vestnik.

Rojstveni dan presvetlega cesarja se je povsod slovesno praznoval s cerkvenimi slavnostimi in drugimi veselicami.

Osobne vesti. C. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku g. prof. Wolseggerju so se v nadzorstvo izročili poleg nemških šol v kočevskem tudi nemške šole v novomeškem šolskem okraji, c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku g. prof. Wallnerju pa poleg nemških šol v Ljubljani tudi nemške šole v radovljiškem okraji (Bela Peč). — Stalno so se umestile učne moči in sicer: gdč. Borowsky Julija, učiteljica pri Sv. Križi pri Turnu, na osemrazredni dekliški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani (sedmo učno mesto); gdč. Praprotnik Ivana, učiteljica v Postojini, na osemrazredni dekliški šoli v Ljubljani (osmo učno mesto); gdč. Zemme Frančiška, učiteljica na Rakeku, na petrazredni mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani (peto učno mesto); g. Hribar Jožef, bivši namestni učitelj na drugi mestni deški šoli v Ljubljani, na štirirazrednici v Postojini (četrto

učno mesto; gdč. Praprotnik Viktorija, začasna učiteljica v Postojini na istem mestu; gdč. Hromec Ivana, učiteljica v Starem Trgu, na dvorazrednici v Št. Juriji pri Kranji (drugo učno mesto); g. Toman Janko, drugi učitelj na dvorazrednici v Moravčah, na isti šoli kot nadučitelj. — Gospa Oman Ernestina, začasna učiteljica v Št. Juriji pri Kranji, pride začasno v Voklo; gdč. Koceli Filomena, izprašana učiteljska kandidatinja, pride začasno na dvorazrednico v Praddvor; g. Julij Flis, učitelj na Bizeljskem, pride začasno v Sorico; g. K. Pikl pride začasno iz Št. Mihela v Prežganje; g. V. Jaklič, izprašan kandidat, pride začasno v Sent-Vid nad Ljubljano in gdč. M. Skul, izprašana kandidatinja, v Šmarje.

Prošnja. Prelepo prosim vsa ona častita šolska vodstva, katera se moji prošnji gledé podatkov za VI. letnik »Popotnikovega koledarja« še niso odzvala, da to sedaj prej ko prej storijo, ker bi se sicer zastavljanje »imenika« oviralo. Lepo prosim!

M. J. Nerat, urednik »Popotnikov«.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Razpis nekaterih služeb, za katere je obrok že pretekel, se v 16. številki ni mogel priobčiti, ker se je uredovanje lista zaradi potovanja urednika prej sklenilo in so nam torej razpisi prekasno došli. Te službe so: Drugo učno mesto v Leskovci (plača 500 gld., za možkega orglanju veččega prosilca); v kamniškem okraji: 1. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Nevljah pri Kamniku (četrta plačilna vrsta); 2. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici pri Sv. Trojici (četrta plačilna vrsta); v postojnskem okraji: 1. mesto učitelja-voditelja na jednorazrednici v Št. Mihelu (tretja plačilna vrsta); 2. drugo učno mesto v Slavini (četrta plačilna vrsta in prosto stanovanje). — Razpise smo javili uredništvu »Sl. N.« in »Slov«.

K št. 2697.

1891. Na c. kr. rudarski šoli v Idriji je popolniti mesto prve učiteljice z letno plačo 500 gld. in poslovno doklado 100 gld. ali za slučaj, da se podeli ta služba kaki tukajšnji učiteljici, mesto druge učiteljice z letno plačo 450 gld. in poslovno doklado 90 gld., oziroma mesto tretje in četrte učiteljice z letno plačo 400 gld. in poslovno doklado 80 gld. in

na vseh mestih s 6 petletnicami po 40 gld., ki se štejejo od dne prvega stalnega umeščenja.

Prosilke naj svoje pravilno opremljene prošnje z dokazilom šolanja in učnega usposobljenja za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom, dosejanega službovanja i. t. d. do dne 15. kimovca t. l. predpisanim pótém vložé pri podpisnem ravnateljstvu, katero si pridržuje pravico, dotično učno mesto za jedno leto tudi začasno podeliti, katero leto pa se bode pri zadovoljvem službovanji službenim letom priračunilo.

C. kr. rudarsko ravnateljstvo v Idriji
dné 8. malega srpana 1891.

Št. 424.

m. š. sv. Na mestni jednorazrednici na Barji je stalno popolniti učiteljsko in voditeljsko mesto, s katerim so združeni službeni prejemki III. plačilne vrste in prosto naturalno stanovanje v šolskem poslopiju.

Prošnje je do 8. kimovea 1891. l. vlagati na podpisano c. kr. okrajno šolsko oblastvo.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani
dné 17. vel. srpana 1891.

P. n. gospodom krajnim šolskim svetovalcem in šolskim voditeljem!

Gledé na obilo naklonjenost, katero izkazujejo gospodje krajni šolski svetovalci in šolski voditelji moji trgovini, usojam si začetkom šolskega leta opozarjati na svojo

knjižarno, trgovino s pisnimi in risalnimi pripravami, glasbenim orodjem in svojo knjigoveznicu.

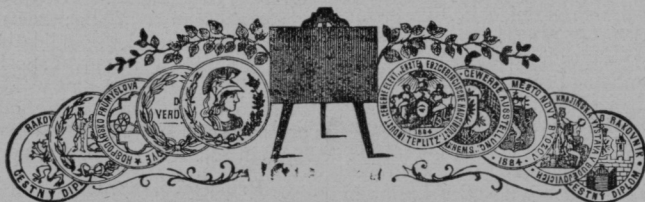
V veliki zalogi imam vedno vse šolske knjige za ljudske šole, vse pisne in risalne priprave za šolsko rabo, mimo tega vsa učila, dopuščena po slavnih šolskih oblastvih, takó da se lahko točno zvrši sléharno cenjeno naročilo. — Da se lože razvidi zaloga raznovrstnih učil, pošljem tudi cenik, ako bi se zahteval.

Zahvaljujé čestite gospode krajne šolske svetovalce in šolske voditelje za dosedanje zaupanje, omenjam napósled, da dajem pri naročilih v gotovini primeren popust, in se pripočam za obila cenjena naročila.

Z odličnim spoštovanjem

J. Giontini,
knjižar v Ljubljani.

Varstvena znanka.

Odlikovan v 8 učilskih, krajevnih in svetovnih razstavah.

Nebliščeči lak za šolske table

Frančišek Kremlička, Praga — Karlin,

prav črn, popolnoma nebliščeč, sposoben za nove in tudi stare table. Pobarvana tabla je že čez 12 ur rabljiva.

1 kg 4 gld. Zraven 1 lonček črnilne barve s čopičem 35 kr.

Kdor hoče imeti dobro in trajno pobarvano tablo, temu priporočamo po lastnem prepričanju Kremličkov lak za šolske table. Kremličkov lak za table ponarejajo, torej treba pri nakupovanju previdnosti!

»Učiteljski Tovariš« izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje »Slovenskega učiteljskega društva« prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Poljske ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.